

Na kampaň ASORKD k právě vládou schválenému novému návrhu zákona o ochraně památkového fondu, která se již tradičně nezakládá na racionálních a fundovaných tvrzeních, odpovídají naši odborníci vždy věcně podloženými argumenty. Dle našeho názoru nemá zhrzenost v kvalitní legislativě místo. ASORKD se navíc opět mylí, když tvrdí, že MK v současné době připravilo dílčí novelu (úpravu zákona stávajícího). Naši odborníci spolu se širokou obcí erudovaných konzultantů připravili komplexní náhradu zákona, který platil od roku 1987 (!), novým právním předpisem. ASORKD tedy v úvodním avízu nerozlišuje dva zásadně odlišné legislativní postupy, tedy novelizaci právního předpisu a tvorbu nového právního předpisu.

Ze zavádějících tvrzení ASORKD k novele památkového zákona dále vybíráme například:

Tvrzení: „Zákon č. 20/1987 ani jeho novela v současných ekonomických podmínkách nechrání nejcennější a zároveň nejohroženější část našeho dědictví – naše historická města.“

Skutečnost: S tím, že stávající zákon č. 20/1987 Sb. neumožňuje ochranu historických sídel v dostatečné míře lze souhlasit, a proto MK připravilo návrh zcela nové úpravy (nikoli novelizaci stávajícího zákona), která tyto skutečnosti napravuje a která předpokládá, mimo jiné, na jedné straně založení účinných pravomocí orgánů památkové péče pro ochranu tohoto typu památkového fondu, na straně druhé založení práva vlastníků nemovitostí v památkových územích dosáhnout na dotace ze státních prostředků, což současný zákon neumožňuje. Oba tyto prvky citelně chybí a jejich doplnění, vedle mnoha dalších nezbytných mechanismů památkové péče, vyžaduje zavedení komplexní nové úpravy a nikoli dílčí opravy normy stávající.

Tvrzení: „Zákon chrání pouze jednotlivé kulturní památky, my navrhujeme ochranu města jako celku sestávajícího jak z kulturních památek, tak z objektů chráněných pouze plošnou ochranou, pro kterou nemá památkový zákon nástroj.“

Skutečnost: Toto sdělení ASORKD naprosto neodpovídá předloženému textu návrhu zákona. Navrhovaný zákon předpokládá ochranu územních celků, jakými jsou památkové rezervace a památkové zóny, v rámci kterých jsou především chráněny urbanistické lokality, tedy města, obce a vesnice. Návrh zákona rovněž poskytuje orgánům památkové péče nové nástroje, včetně dotačních, jak těchto cílů dosáhnout.

Tvrzení: „Vycházíme z výsledků moderních vědeckých výzkumů především z oblasti psychologie a sociologie, které definují zákonitosti, podle nichž naše města intuitivně po staletí vznikala. Památková území jsou životním prostředím mimořádných kvalit, lidské měřítko jejich ucelených prostorů dává pocit bezpečí, dobré orientace, vzájemné empatie a sounáležitosti, nepostradatelné pro naši civilizaci. Podobné hodnoty soudobá sídliště nemají. Památkový zákon se památkovým územím jako životním prostředím mimořádných kvalit nezabývá.“

Skutečnost: Konstatování ASORKD, že se nový památkový zákon nezabývá památkovým územím jako životním prostředím mimořádných kvalit, je dalším z nepravdivých tvrzení, protože jak již bylo uvedeno výše, památková území (a jejich hodnoty) jsou chráněna v rámci památkových rezervací a památkových zón. Pojetí urbanistických celků jako prostředí pro život navíc není nové, protože již v roce 2011, po předchozím dlouhodobém expertním projednání, bylo Generální konferencí UNESCO přijato doporučení k Historické městské krajině, přičemž Ministerstvo kultury se procesu vzniku tohoto doporučení aktivně účastnilo. Rovněž nelze souhlasit s tvrzením, že novodobé urbanistické celky nemají hodnoty v rámci ASORKDEM popsaných filozofických východisek, příp. že je nezbytné tyto celky automaticky považovat za nehodnotné a nekvalitní. V tomto smyslu lze odkázat na rozbíhající se diskusi např. o hodnotách sídliště Invalidovna v Praze ze 60. a 70. let 20. století, na jehož území již byly některé významné objekty prohlášeny za kulturní památku. Závěrem je nezbytné dodat, že tento pocit ASORKD nelze jakkoli věcně vyvrátit, neboť neodůvodněný dojem či pocit argumentačně vyvrátit nelze.

Tvrzení: „Památkový zákon zavádí problematický „plán ochrany“. Požadujeme regulační plán, zpracovaný na základě stavebního zákona zahrnující současně technickou infrastrukturu, funkční a hygienické požadavky i požadavky památkové péče, který jediný může zajistit rozvoj vyžadující změny a současně ochránit kulturní hodnoty.“

Skutečnost: Přijetí regulačního plánu podle stavebního zákona nic nebrání, navrhovaná úprava rozhodně není tomuto postupu na překážku a naopak zakotvuje podstatně větší zapojení orgánů památkové péče do procesu územního plánování a zejména Národní památkového ústavu do shromažďování relevantních podkladů pro územní plánování.

Požadavek: „Požadujeme nahradit současnou dvojkolejností památkové péče jediným úřadem s vědeckým zázemím, s pravomocí rozhodovat, který by zodpovídal za výsledky své práce.“

Postoj MK ČR: Tento návrh především nemá oporu v rámci stávající struktury veřejné správy, protože naprosto popírá podobu reformy veřejné správy a je v rozporu s koncepcí výkonu veřejné správy, jak jí opakovaně potvrdila tato vláda, a navíc není jasné, jaký prospěch by tato změna přinesla z věcného hlediska. Výkon veřejné správy na tomto úseku nelze vytrhnout z celkového systému. Domnívat se, že takříkajíc na zelené louce vznikne zcela nový funkční orgán památkové péče s dostatečně hustou sítí základních stupňů výkonu veřejné správy, sítí odvolacích orgánů, které výkon této veřejné služby nevzdálí od občanů, je velmi odvážné. Předpokládat, že správní úřad bude současně vykovávat roli odborného či vědeckého pracoviště je myšlenka ještě odvážnější. Hlavně však konkrétní návrh takového řešení (pravděpodobně s vědomím vysoké obtížnosti reálného návrhu takového řešení) ASORKD ani nenaznačuje. Porovnání takového ideálního řešení s aktuální podobou výkonu veřejné správy není ani možné.

Požadavek: „Žádáme ve smyslu platných mezinárodních dohod a demokratické ústavy posílení pravomoci organizované veřejnosti – jde o její životní prostředí.“

Postoj MK ČR: V souladu s Úmluvou o ochraně architektonického dědictví Evropy navrhovaný zákon s podílem veřejnosti na jednotlivých postupech výslovně počítá.